

Spel och dramatik sedan 1963

Cherrys historia är lång och händelserik och utspelar sig i många olika länder. Per Hamberg, tidigare i många omgångar VD och nu i Cherryföretagens styrelse, har varit med sedan mitten av 1960-talet. För honom har Cherrys äventyr varit en dramatisk resa där celebriteter som Steve Jobs, Göran Persson och Olof Palme varit delaktiga.

– Cherry är lite som en katt med nio liv. Vi har överlevt många svåra motgångar och gått stärkta ur kriserna. Den värsta smällen var spelförbudet 1978 då vi över en natt fräntogs vår särklassigt största inkomstkälla, spelautomaterna, berättar Per Hamberg.

Det första steget i Cherrys historia togs 1963 när Bill Lindwall och Rolf Lundström bildade AB Restaurang Rouletter. Fyra år senare etablerade företaget ett samarbete med AB Roulettekonsult & Spelautomater som drevs av Per Hamberg och Lars Kling. 1972 inregistrerades namnet Cherry och körsbärssymbolen.

– Jag, Lars, Rolf och Bill har arbetat tillsammans med Cherry på ett eller annat sätt i fyra decennier, det är rätt fantastiskt, konstaterar Per Hamberg.

Träffade Steve Jobs

Under den tiden har Per Hamberg hunnit se stora omvälvningar av såväl

marknader och världsdelar som personer. Han var till exempel på plats i Silicon Valley i början av 1970-talet när fruktträden ersattes av high tech-byggnader och dataåldern accelererade.

– Besöket i Silicon Valley formade både mig och Cherry. Det fanns en enorm dynamik där, attityden var att allt var möjligt, berättar Per Hamberg.

Pers resa till USA föranleddes av att Cherry då införskaffade den nordiska och brittiska agenturen för uppfinnaren av tv-spel, amerikanska Atari. Där jobbade vid Pers besök en tonårig tekniker som var så illa klädd att han inte fick visa sig på kontoret för att man

var rädd att han skulle skrämman bort kunder. Några år senare startade ynglingen datortillverkaren Apple och blev miljardär...

Cherrys guldålder

Fram till 1978 var Cherryföretagen mycket framgångsrika. Koncernen expanderade snabbt och hade ett tag 55 procent av den svenska spelautomatmarknaden. 1978 omfattade verksamheten 65 kontor i Sverige och 35 kontor utomlands i bland annat England, Danmark, Norge, Belgien, Österrike, Spanien och forna Jugoslavien.

– Egentligen gick det otroligt snabbt allting. På 1960-talet rekryterade vi

personer i föreläsningssalar på universitet, bland annat i Umeå. Några år senare hade vi verksamhet över hela Europa, säger Per Hamberg.

Olof Palme bröt löfte

Men 1978 förändrades allt dramatiskt. Med ett enda svärdshugg kapade riksdagen benen på Cherryföretagen. Detta genom att förbjuda spelautomater i privat regi. Under loppet av en månad försvann basen för Cherrys verksamhet.

– Det var en katastrof, allt vi hade byggt upp revs ner, minns Per Hamberg.

Cherryföretagen tvingades avveckla all spelautomatverksamhet i Sverige och alla investeringskrävande satsningar – däribland Atari – för att kunna täcka avvecklingskostnaderna. Omstruktureringen pågick under flera år och kostade 44 miljoner kronor, en summa som i dag motsvarar det tiodubbla.

– Bara ett par år innan riksdagsbeslutet hade Bill Lindwall fått personliga garantier av Olof Palme att vi inte hade något att oroa oss för. Även andra politiker hejade på våra satsningar, de var glada över att vi investerade och bidrog till sysselsättningen. Men när beslutet kom var de löftena ingenting värda, konstaterar Per Hamberg.

Framgångar i Östeuropa

Cherryföretagen lyckades dock ta nya tag och resa sig ur askan. 1985 köpte Per Hamberg och hans kompanjoner tillbaka delar av bolaget som man tidigare tvingats sälja för att klara krisen efter spelautomatförbudet. Det blev början på en ny framgångsrik era för koncernen som under slutet av 1980-talet och början av 1990-talet grävde guld i de forna kommunistländerna som då började öppna upp sig för omvärlden. Ett tag hade Cherry casinon och spelautomater i bland annat Ryssland, Estland, Lettland, Vitryssland, Jugoslavien, Polen, Rumänien, Bulgarien, Tjeckoslovakien och Ukraina.

Kriget i Jugoslavien

– Vår verksamhet har historiskt sett styrts mycket av lagstiftning. Olika länder mognar på olika sätt när det gäller spelmarknaden. Jugoslavien i mitten av 1980-talet passade oss som hand i handsken tidsmässigt. Spelmarknaden liberaliserades och vi hade

tusentals spelautomater i lager efter spelförbudet. Vi skrev avtal med deras olika republiker, Serbien, Makedonien, Kroatien och Bosnien, och hade bra fart på verksamheten. Vi hade också egen tillverkning av spelautomater i en kroatisk stad nära serbiska och bosniska gränsen. Men så kom inbördeskriget och raserade allting. Vi förlorade mer än 100 miljoner kronor på kriget, berättar Per Hamberg.

Även i många andra östeuropeiska länder drabbades Cherryföretagen av svåra motgångar och tvingades trappa ner eller avyttra verksamheter.

– Det var oroligt i många länder de första åren efter kommunismens fall, men också fascinerande att vara där och se alla förändringar. När man jämför hur det såg ut på 1980-talet med hur det ser ut i dag känns det överkligt. I många avseenden har de gått från stenålder till högmodernt på bara två decennier, menar Per Hamberg.

”Monopolet kommer att falla”

1990-talet har i många avseenden handlat om en intensiv dialog med politiker för att upphäva det statliga spelmonopolet. Det har funnits öppningar, men ingenting positivt har egentligen hänt på den fronten. I mit-

ten av 1990-talet var det nära, men då kom den finansiella krisen och ingen kunde ifrågasätta dåvarande finansministern Göran Persson – som Per Hamberg för övrigt guidade runt på ett Cherry-casino i Helsingfors på 1990-talet – när han sa att staten behövde alla sina inkomster och att monopolet därför skulle vara kvar. Och där befinner sig spelmarknaden fortfarande 2008. Men Per Hamberg är övertygad om att något kommer att hända de närmaste åren.

– Det är inte etiskt försvarbart att ha det som i dag. Svenska Spel bryr sig mer om statskassan än om socialt ansvar. Staten ska inte hålla på med underhållning, privata aktörer är mycket bättre på det. Det är också märkligt att staten ska bestämma vart det ska finnas casinon. Varför ett i Sundsvall och inte i exempelvis Luleå och Umeå? Siffror visar också att statliga casinon inte drivs effektivt, det skulle även ekonomiskt vara en bättre affär för staten att låta privata intressen driva verksamheten under stark kontroll och reglering. Det skulle ge ökade skatteintäkter. Slutligen strider det svenska distributionsmonopolet i dag mot EU:s lagstiftning. Alla dessa argument sammantaget talar för att monopolet kommer att falla.

Spelautomaterna var Cherrys största inkomstkälla fram till 1978. Då beslutade riksdagen att förbjuda spelautomater i privat regi. Under loppet av en månad försvann basen för Cherry. Riksdagsbeslutet är en av många dramatiska omvälvningar i Cherrys spännande och händelserika historia.

